

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλζάνου». —
 Ποίημα : Σημηριώτου «Ἄν μ' ἀγκιήσης». — Ζ.
 Γ. Φυσίλα, «Διήγημα». — .'. «Δὲν Κιστός περὶ ποιή-
 σεως». — Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ «Φακίρης». — Ἡλ. Σταύ-
 ρου, «Ἐρχετι». — Φ. Στεφανίδου, «Ψευτικὰ μαρ-
 γαρίκια». — Th. Benzl, «Ὁ Περικτῆς» (μυθιστόρημα).
 Ἐξωρόλλου: Φιλίππου Δαυῆλ, «Μίλτον Ζαραμάγια
 Ἐπατριδῆς» (ἐπιρῶλλις «Ἠχοῦ»). — «Σκέψεις». «Θεα-
 τρικά».

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ "ΗΧΟΥΣ,"

ΜΙΛΤΟΝ ΖΑΡΑΜΑΓΙΑ, ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ

(Ἰδ. συν. σελ. 228)

Ἐλαφρὸς καπνὸς ὑφούμενος ἀπὸ τὸ θυμιατή-
 ριον διεδίδεν εἰς τὸ ἡμίφως τῆς αἰθούρας εὐω-
 δίαν σμύρνας καὶ σανταίου. Οἱ ὄξεις ἤχοι τοῦ
 αἰν, ἐπταχόρδου κιθάρας, κρυμένης εἰς τὰ παρα-
 σκήνια, ἐτόνισαν ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ μυστηριώδη καὶ
 ὑπόκωρον παιάνα. Οἱ τρεῖς δρᾶσται τῆς παραδό-
 ξου ταύτης σκητῆς μὲ ἐσκυμένην ἐπὶ τῶν γονά-
 των των κεφαλῆν ἐφαίνοντο βυθισμένοι εἰς θρη-
 σκευτικὸν ρεμβασμὸν.

Ἄλλὰ τὸ ἐπταχόρδον ἐσιώπησε καὶ ἡ φωνὴ
 τοῦ Μίλτον ὑψώθη ἐν τῇ σιωπῇ.

«Ἡθέλησα, εἶπε ἄργά ἄργά καὶ μὲ κάτω
 νεύουσαν κεφαλῆν, νὰ κάμω δημοσίᾳ τὴν τελε-
 τὴν ταύτην, διὰ νὰ ἐξηγήσω εἰς τὰ μέλη τῆς
 λέσχης ταύτης ὅτι ἂν ὁ Μίλτον Ζαραμάγια,
 Σαμουρά, ἠθέτησε τοὺς κανόνας τῆς τιμῆς, τὸ
 ἔκαμε ἀπὸ ἀμάθειαν ἢ ἀπὸ ἀνεπαρκῆ ἀντίληψιν
 τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς Δύσεως. Ὁ Μίλτον
 Ζαραμάγια, ἐνόμισεν ἑαυτὸν σοφὸν περὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, ἀλλ' ἦτο τότε ξένος ὅσον ἐν θηλάζον νή-
 πιον. Ἐνόμιζεν ὅτι μόνον ἡ στολὴ διαφέρει καὶ
 ὅτι μὲ τὰ ἐνδύματα τοῦ εὐρωπαίου, ὁ γόνος τοῦ
 ἀνατέλλοντος Ἡλίου δανεῖται καὶ τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ. Ἐπλανᾶτο. Ὁ σκοπὸς του ἦτο νὰ φερθῇ
 εἰς ὅλα ὡς εὐπατριδῆς, καὶ ἔσχε τὴν ἀπόδειξιν
 κατὰ τὴν ἀμόρφων γνώμην ὄλων ὅτους συνε-
 βουλευθῆ, ὅτι εἰς τὰ πρῶτα του βήματα ἐφέρθη
 οὕτως ὥστε διὰ παντὸς ἐγένεν ἀνάξιος τοῦ τί-
 τλου τούτου. Ἐφρανόθη ὅτι ἐδικαιοῦτο νὰ με-
 ταχειρισθῇ, διὰ τὴν ἀτομικὴν του χρῆσιν, μίαν
 μέθοδον τὴν ὁποίαν εἶδεν ἐφαρμοζομένην ἐδῶ.

Ἡπατάτο. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπιτρέπεται εἰς τὴν
 λέσχην δὲν ἐπιτρέπεται ἄλλου καὶ ἡ τόλμη του
 θεωρεῖται ἀνανδρὸς. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ

Μίλτον Ζαραμάγια, Σαμουρά, εἶναι ὑποχρεω-
 μένος νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν διάταξιν τὴν ὁ-
 ποίαν ἔχει πατροπαράδοτον, καὶ ἡ ὁποία λέγει:
 «Δὲν θὰ ζήσης ἐν τῇ ἀτιμίᾳ, διότι ὁ θάνατος
 προτιμότερος τῆς αἰσχύνης». Δι' ὃ πρῶτα πρῶ-
 τα ἐκφράζει εἰς τὰ μέλη τῆς λέσχης τὴν βα-
 θεῖαν αὐτοῦ θλίψιν διότι παρεβίασε τοὺς κανόνας
 τῆς ἐθιμοτυπίας τῆς ἠθικῆς...»

Ἐσιώπησεν ἐπ' ὀλίγον καὶ κατόπιν προσέθεσε:
 «Ζητῶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν προσέβαλα, οἴ-
 κτου στιγμὴν καὶ βλέμμα συγχωρήσεως. Νάν-
 συ Θουάιτ, δὲν κατώρθωσα νὰ εὐρω τὴν πρὸς
 τὴν καρδίαν σου ἄγουσαν, ἀλλὰ σὲ ἠγάπησα
 καὶ πάντα σὲ ἀγαπῶ. Ἰδοὺ τί σὲ λέγω: Ἐάν
 θέλῃς νὰ γίνῃς σύζυγος τοῦ Μίλτον Ζαραμάγια,
 Σαμουρά, οἱ δύο οὗτοι πιστοὶ φίλοι θὰ συντάξουν
 τώρα ἀμέσως τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου μας τὸ
 ὅποιον θὰ ἐπικυρώσῃς κατὰ τὰς συνθηκὰς τοῦ
 τόπου σου... Ἐάν ἡ προσφορὰ μου δὲν γίνῃ δε-
 κτή, κύπτω τὸν αὐχένα πρὸ τῆς ἀποφάσεώς σου,
 οὐχ ἤττον τὸ συμβόλαιον θὰ ὑπογραφῇ μεταβι-
 βάζον ἐπ' ὀνόματί σου ὅλα τὰ γήινα ὑπάρχον-
 τά μου...»

Ἐδῶ ὁ Μίλτον ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ
 ἐστήλωσε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς νεανίδος, ἣτις
 ἐσιώπα προφανῶς ἀμφιρέπουσα μεταξὺ τῆς ἀπο-
 στροφῆς τὴν ὁποίαν τῇ ἐνέπνεεν ὁ ἰάπων λάτρης
 τῆς καὶ τοῦ πόθου νὰ μὴ τὴν προσβάλῃ δημο-
 σία διὰ ρητῆς ἀρνήσεως.

Αὐτὸς ἠννόησε τὴν σιωπὴν τῆς καὶ ἔνευσε
 πρὸς τὸν ἐκ δεξιῶν του κατήμενον μάρτυρά του.
 Οὗτος ἐξετύλιξεν ἀμέσως μακρὸν χάρτην τὸν ὁ-
 ποῖον παρουσίασε μὲ μίαν ἐκ καλάμου γραφίδας
 εἰς τὸν Μίλτον, ὁ ὁποῖος ὑπέγραψε. Ὁ χάρτης
 ἀπέθηκα κατὰ γῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπέστρεψεν εἰς
 τὴν θέσιν του καὶ ἠνοῖξε τὸ βιβλίον τὸ ὅποιον
 εἶχε φέρει.

«Τὸ βιβλίον τὸ τελεταρχικόν» εἶπεν ὁ
 Μίλτον.

Ὁ ἀκόλουθος ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ εἰς ἰα-
 πωνικὴν γλῶσσαν. Μετὰ τὴν πρῶτην παράγρα-
 φον ὁ Μίλτον ἐγονυπέτησε. Μετὰ τὴν δευτέραν
 ἠνοῖξε τὸ ράσον του καὶ εἰς τὸ ἡμίφως ἐφάνη τὸ
 χρυσόχρουν του στῆθος. Μετὰ τὴν τρίτην, ἔφε-
 ρεν ὑπὸ τὰ γόνατά του τὰ μακρὰ φαρδομάνικα
 του καὶ ἔμεινεν οὕτω μὲ γυμνὸν κορμὸν.

Εἰς τὴν τετάρτην παράγραφον, ἔτεινε τὴν δε-
 ξιάν του χεῖρα πρὸς τὸ πλησίον του εὐρισκόμε-
 νον σκαμνί, ἤρπαξε τὴν ὡς ξυράφιον κοπτεράν

σπάθην και με αιφνίδιον κίνησιν, ἔσχισε τὴν κοιλίαν του ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω.

Οὕτως ἡ σκηνὴ εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς εἶχε προσκαλέσῃ δὲν ἦτο ἄλλη παρὰ τὸ χαρῆρι, ἡ τρομερὰ ἰαπωνικὴ αὐτοκτονία... Ἀπὸ ἐν τῇ δύο λεπτὰ ὅλοι εἶχαμεν ἀμυδρὰν συναίσθησιν ἐκείνου τὸ ὅποιον ἐπρόκειτο νὰ συμβῆ ἄλλὰ μᾶς εἶχε καρφομένους τὸ αὐξάνον ἐνδιαφέρον τοῦ δράματος. Διὰ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν γαινοτικὸν ἐκείνον παροξυσμὸν τῆς περιεργείας, ἐδέησε ἡ θεὰ τῆς γαινούσης ἐκείνης πληγῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐχύνοντο ἤδη τὰ ἐντόσθια τοῦ ἀθλίου.

Αἱ κυριαὶ ἔβαλαν μεγάλας φωνάς. Ἡ Νάνσυ ἔπεσεν ἀνάσκελα εἰς τὸ κάθισμά της ἀναίσθητος. Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ὤρμησαν ἐπὶ τῆς ἐξέδρας διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν τρομερὰν ἐκείνην θυσίαν. Ὁ κρατῶν τὴν σπάθην ἀκόλουθος μὲ ρυθμικὸν βῆμα ἐπροχώρει ἐνῶ ὁ ἄλλος ἀνεγίνωσκε πάντοτε—τὸ τελεταρχικὸν βιβλίον λέγει μὲ ποῖον πόδι ὁ ἐκτελεστής πρέπει νὰ κινήσῃ διὰ νὰ δώσῃ τὸ κτύπημα τῆς χάριτος—καὶ ὑψώνων τὸν βραχειῶνα ἐτοιμάζετο νὰ κτυπήσῃ. Ὁ Μίλτον ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς λεκάνης καὶ περίμενε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Ἐσχον τὸ εὐτύχημα νὰ ἀποσπάσω τὸ ξίφος ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀκολούθου.

Ἀπερίγραπτος θόρυβος ἐπηκολούθησε. Ὁ ἰάπων ἐπάλασε, θέλων νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν τιμητικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν. Ὁ Μίλτον ἰκέτευε νὰ τὸν ἀποτελειώσουν. Ὁ κρατῶν τὸ βιβλίον διεμαρτύρητο ἐντόνω.

«Εἶναι τὸ ἀρακίρι, ἡ δυνατὸν εὐγενεστέρα συνήθεια! Ἐφώνησε.

— Ἐμπρός, ἔμπρός, ἄς μὲ δέσουν αὐτοὺς τοὺς ἀρακίριδες μὲ τὰ κορδόνια τῶν παραπετασμάτων, ἂν δὲν καθήσουν στὰ καλά των! ἔλεγεν ὁ Βόθουελ ἤδη ἐξετάζων τὸν πληγωμένον, τὸν ὅποιον διὰ τῆς βίας ἐξήπλωσε κατὰ γῆς καὶ τὸν ὅποιον στιβαροὶ βραχιόνες ἐκράτουν ἀκίνητον. Φέρτε με πανιά καὶ κρῦο νερὸ καὶ θὰ τὸν ράψω ἀμέσως» προσέθεσε προετιμάζων τὰ ἐργαλῖα του.

Ἐτρεξαν εἰς τὸ πλησιέστερον φαρμακεῖον. Ἐξάπλωσαν τὸν Μίλτον εἰς μίαν κλίνην, ραμένον κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἀργότερα, παστομένος ὡς μούμια μὲ ἀρωματικὰ, ἀνεχώρησε διὰ τὴν χώραν τῶν ὄνειρων.

«Ἐλπίζετε νὰ τὸν σώσετε; ἠρώτησα τὸν ἰατρὸν.

— Καὶ διατί ὄχι; ἀπήντησε γελῶν. Τὰ πάν-

τα εἶναι δυνατὰ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀντισηπτικούς ἐπιδέσμους. Θὰ καταντήσῃ νὰ ἀνοίγωμεν τὴν κοιλίαν διὰ μίαν ἀπλὴν κακὴν χώνευσιν· δὲν εἶναι μεγάλο πρᾶγμα νὰ κλείσωμεν μιὰ σπαθιά... τὰ ἔντερα εὐτυχῶς δὲν πειράχθηκαν».

Τὴν παρεπιούσαν ὁ Μίλτον ἦτο ἐκτός κινδύνου ἡ θεραπεία ἤρχισε καὶ τῷ ἔστειλαν ἐπανορθωτικὴν ἐπιστολὴν ὑπογεγραμμένην ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τῆς λέσχης. Εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὑπεσχέθη νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐορτὴν τῶν σπαθίων ἀπὸ τὸ σήμερον ὅπου τὴν εἶχομεν διακόψει.

Ὅσον διὰ τὴν Νάνσυ, συγκινηθεῖσα ἀπὸ τοσοῦτον ἡρωισμόν καὶ ἀναμνηστικῶς λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὰς συμβουλὰς τὰς ὁποίας, κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἀπόφασιν, ἀπεφάσιζε νὰ τῇ δώσῃ ὁ ἰατρός, συγκατετέθη νὰ γίνῃ κυρία Ζαράμὰγια.

Μόλις ὁ πληγωμένος ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐξέλθῃ ἐγίνεν ὁ γάμος. Παράνομοι ἦσαν οἱ τέσσαρες παρευρεθέντες εἰς τὸ θεωρεῖον τοῦ «Λυκείου» κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ τραγικοῦ τούτου ἔρωτος. Ὁ εὐτυχὴς Μίλτον ἔσχε τὴν χαρὰν νὰ ἀκούσῃ ἐκεῖνο νὰ ἐσπέρας τὴν πενθερὰν του, τὴν ἀξιοπρεπῆ κ. Κοῦμπερ νὰ τὸν εἰπῇ ὅτι εἶναι σωστὸς εὐπατρίδης. Εἶθε, διὰ τὴν κοινὴν αὐτῶν εὐτυχίαν, νὰ εἶναι μέχρι τέλους, τῆς αὐτῆς γνώμης.

(Κατὰ μετάφρασιν Ν.)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΔΑΡΕΛ.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Ἀφ' οὗ περᾶση κανεὶς δύο ἢ τρεῖς ἐσπέρας ἀληθμονήτους παρὰ τινι, ὅσον εὐγενεῖ τοσοῦτον καὶ ὑποχρεωτικὴ οικογενεὶα καὶ κατόπιν ἀναχώρησιν μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐνθύμησιν τῆς πῆγας, εἰς τῆς ὁποίας τὸ κόψιμον ἔλαβε μέρος, λησμονῶν οὕτω ὅτι κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς πρωτοχρονιάς ἦτο μακρὰν τῆς ἰδίης αὐτοῦ οικογενεῖας, στενοχωρεῖται εὐρισκόμενος κίρνης ὀλομόνυχος εἰς Πέραν, ὅπου εἶναι ξένος. Στενοχωρεῖται τόσον ὥστε, μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τι αἰονόδηποτε ξενοδοχεῖον τῆς μεγάλης ὁδοῦ, βαρυθυμεῖ καὶ λέγει καθ' ἑαυτὸν· «—ἀπόψε τί θὰ κάμω; —ἀπόψε τί θὰ κάμῃ ὁ ξένος; ἀπλοῦστατον· ἢ καὶ κληθῆ ἑνωρίς. Καὶ πρὸς τοῦτο ἀπὸ τῆς ὀχθῆς ἐσπερινῆς ὥρας λαμβάνει τὴν πρὸς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ ἄγουσαν ἀλλ' αἰφνης, διερχόμενος ἐξωθεν τοῦ κήπου τῆς Δημαρχίας, ἵσταται πρὸ τῶν θεατρικῶν εἰδοποιήσεων τοῦ κ. Κοταπόλη, ὅστις πρόκειται νὰ διδάξῃ τὸν Διάβολον τῶν Παρισίων, καὶ, μὲ τὴν ἀλήθειαν,

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΙΣ ΤΗΣ Α. Α. Μ. ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ ΧΑΝ ΤΟΥ Β'.

Ἐάν δι' ὅλα ἐν γένει εἶναι ἀληθές ὅτι πᾶν τὸ μὴ προοδεῖον ὀπισθοδρομεῖ, εἶναι ἀληθέστερον διὰ τὴν γλῶσσαν. Ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ διύδοσις τοῦ πολιτισμοῦ, νέας ἀπολαύσεις καὶ νέας ἀνάγκας, ὑλικὰς τε καὶ ἠθικὰς, προστιθεμένη, ὠθεῖ πρὸς ἐξεύρεσιν ὄρων καὶ ἀπλοποιήσιν τύπων. Δικαίως δὲ θεωρεῖται ὡς ἰδεῶδες γλωσσικῆς τελειότητος ἡ ἐξεύρεσις μιᾶς λέξεως διὰ μίαν ἀποκλειστικῶς ἰδέαν καὶ ἐνός μορίου διὰ κάθε σχέσιν ἰδεῶν.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰς γλωσσικὰς μεταβολὰς ὡς τὸ θερμόμετρον τῆς προόδου παντὸς ἔθνους. Καὶ πράγματι, ἀφ' ὅτου πρὸ πάντων παρήλθεν ὁ αἰὼν τῶν θεωρητικῶν γνώσεων καὶ ἡ θετικὴ ἐπιστήμη ἔκαμε τὰς εὐεργετικὰς αὐτῆς προόδους, ὅλα τὰ μεγάλα ἔθνη τὰ συντελέσαντα εἰς τὸν πολιτισμὸν κατώρθωσαν νὰ καταστήσωσι τὴν γλῶσσάν των ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀναλυτικωτέραν τοῦ παρελθόντος αὐτῆς.

Εἶναι ἱστορικὴ ἀλήθεια ὅτι ἡ τουρκικὴ ἐδείκνυε πρὸ πολλοῦ τάσεις πρὸς τὴν ἀπλοποιήσιν ταύτην καὶ προσεπάθει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν κανόνα τῆς ἀραβικῆς καὶ τῆς περσικῆς. Νεαροὶ ποιηταί, συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι, πλήρεις σφρίγγους καὶ ποτισμένοι μὲ τὰ νάματα ὑγιῶν γλωσσολογικῶν ἀρχῶν, ἔκαμαν τὰ πρῶτα βήματα· «ἀλλὰ—ὅπως λέγει σπουδαῖον περὶ συγχρόνου τουρκικῆς φιλολογίας ἄρθρον—ἡ ἐπίσημος σχολαστικότης κατώρθω-νε νὰ πνίγῃ τὴν φωνὴν τῶν εὐγενῶν τούτων σκαπανέων.»

Πολυειδῶς κατεδιώκοντο οἱ τὰς ἰδέας ταύτας ἀσπαζόμενοι, μέχρις οὗ Ἄναξ φιλόμουσος καὶ ἐμβριθῆς, κατανοῶν τὸ μέγεθος τῆς ἠθικῆς ὀφελείας, ἡ ὁποία θὰ προέκυπτε, χωρὶς νὰ βιάσῃ διώλου τὴν φυσικὴν οὕτως εἰπεῖν ἐξέλιξιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἐνεθάρρυνεν αὐτὴν καὶ σήμερον χάρις εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν ταύτην, ἡ σύγχρονος τουρκικὴ φιλολογία ἔχει ἔργα,

τὰ ὅποια μὲ ὑπερηφάνειαν ἴμπορεῖ νὰ ἐπιδείξῃ καὶ τὰ ὅποια δὲν θὰ ἐρυθριάσωσιν νὰ παραβληθῶσι μὲ τὰ τελειότερα εὐρωπαϊκά.

Ἐδώσαμεν ἤδη ἀπόδειξιν τούτου, δημοσιεύσαντες κατὰ μετάφρασιν μίαν ἠθογραφίαν, ἐλπίζομεν δ' ἐντὸς ὀλίγου νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν μετάφρασιν ὁλοκλήρου μυθιστορήματος, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ μὴ μεροληπτοῦντες θὰ ἀναγνωρίσωσιν ὅτι δὲν λέγομεν ὑπερβολάς.

Καὶ ἡ γλῶσσά μας, ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀνάγκας ὄθουμένη, τὸν αὐτὸν ροῦν ἠκολούθησε. Ἄλλὰ ἡ δημοσιογραφία τῆς μεγαλοπόλεώς μας καθῆκόν της ἐθεώρησε νὰ ἀποκλείσῃ συστηματικῶς τὴν δημώδη—ὅπως ἀποκαλοῦμεν αὐτὴν, ἀγνοῶ διὰ τί.

Εἶναι ζήτημα καθαρῶς ἀντιλήψεως καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰς λεπτομερεῖς συζητήσεις περὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων. Ἐπιμένω ὅμως νὰ τονίσω ὅτι αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦμεν δημώδη, δὲν τὴν θεωρῶ ὡς τὴν μορφὴν τῆς γλώσσης ἡμῶν οὔτε ὡς μίαν ἀπὸ τὰς καλὰς αὐτῆς μορφάς· ἀδιάφορον. Ἄλλ' ἀμερολήπτως κρίνοντες, ὀφείλομεν ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι εἶναι μία ἀπὸ τὰς μορφὰς αὐτῆς καὶ ἴσως ἡ πλέον παραγωγός.

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ μορφή ἀπεκλείετο ἀπὸ τὴν ἐδῶ δημοσιογραφίαν καὶ μόνος ἐγὼ ἔσχον τὴν τιμὴν καὶ τὸ θάρρος νὰ ἰδρῶσω περιοδικὸν ἐπίσημον ὄργανον τῆς δημῶδου ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὸ ὁποῖον δὲν ἀποκλείει βεβαίως τὴν ἄλλην τῆς γλώσσης μορφήν, τὴν καθαρῆν, ἀποδεικνύον τοῦτο καὶ πάντοτε καθὼς καὶ τότε. Ἐπειδὴ ἔχει ὡς πρόγραμμα νὰ ὑποδέχεται μὲ στοργὴν εἰς τὰς στίλας τοῦ πᾶν τὸ καλὸν ἢ τοῦλάχιστον τὸ ἀνώτερον τοῦ μετρίου, ἀσχέτως πρὸς τὸ γλωσσικὸν αὐτοῦ ἔνδυμα.

Ὅτε πρὸ τετραετίας ἤρχισα ἐκδίδων τὴν **Ἠχώ**, εὐμενῆς καὶ ὑψηλῆς μόνον ἐνθάρρυνσις μοὶ ἔδωκε τὴν δύναμιν νὰ ἐξακολουθῶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον μ' ὅλας τὰς ἀντιπράξεις καὶ τὴν συστηματικὴν καταδίωξιν τῶν καθαρῶν τοῦ τόπου μας. Ἐάν δὲ ἠναγκάσθην νὰ ναστεῖλω ἐπὶ τινα καιρὸν τὴν ἐκδοσὶν τῆς **Ἠχοῦς**, ἔσχον, ἐπαναλαμβάνων αὐτὴν, τὴν ἱκανοποίησιν νὰ ἴδω πραγματοποιούμενον τὸ ὄνειρόν μου· δηλ. νὰ λαμβάνω ἔργα καὶ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους εἰς τὴν δημῶδη, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τέλεια. Ἄρα ἡ **Ἠχώ** εἰργάσθη, ἔρριψε μὲ θυσίας τὸν σπόρον, εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ εὖρη γόνιμον ἔδαφος καὶ ἔφερε καρπὸν, τὸν ὁποῖον ὑπερηφάνως ἐπιδεικνύει διὰ τῶν οὐδ' αὐτῆς ὀγκωδῶν τόμων, τῶν ὁποίων τὸν δεῦτερον κλείει σήμερον διὰ τοῦ ἀνά χειρας τεύχους, πανηγυρίζουσα τὴν χαρμῆνον ἐορτὴν τῆς γενεθλίου ἀμφιμητιρίδος τῆς

Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ ΧΑΝ ΤΟΥ Β'.

τοῦ προστάτου τῶν γραμμάτων καὶ Α ὑθέντου ἡμῶν, Οὗ εἶσαν τὰ ἔτι πολλὰ καὶ εὐτυχή.

Ν. Θ. ΦΑΛΗΡΕΥΣ.

ΑΝ Μ' ΑΓΑΠΗΣΗΣ

Ἄν μ' ἀγαπήσης θὰ σοῦ δώσω
τὰ μαῦρα τῆς ψυχῆς μου κρῖνα,
μὲ φύλλα κίτρινα θὰ στρώσω
τὸν δρόμον νὰ διαβῆς.

Τοῦ γάμου μας μὲ κυπαρίσσου
κλώνι θὰ πλέξω τὸ στεφάνι,
στὸν πάγον θὰ σοῦ 'πῶ, κοιμήσου
ταφόπετρας βουβῆς.

Ἄν μ' ἀγαπήσης θὰ σοῦ δεῖξω
πλανήταις, ποῦ ψυχομαχοῦνε,
καὶ νεκρικοὺς θενὰ σοῦ ἀνοίξω
'ς τὸ χάος οὐρανοῦς.

Θενὰ σοῦ πῶ τὸ πῶς γεννιέται
ἡ φρίκ', ἡ νύχτα, τὸ σκοτάδι,
κρυφὰ, ποῦ 'σάν τὰ συλλογιέται,
τὰνθρώπου φεύγει ὁ νοῦς!

Κ' ἀκόμα, πῶς νὰ μὴ πιστεύης
'ς τοῦ ἡλίου τὴν χρυσοῦ λαμπράδα,
καὶ μὴτ' ἐλπίδα νὰ γυρεύης
'ς τὸν κόσμον τὸν πικρό.

Θενὰ σοῦ 'πῶ τὸ μαῦρον ψέμμα,
ποῦ κρύβουν τὰ λαμπρὰ λουλούδια,
καὶ πῶς 'ς τὰ σύμπαντα τὸ πνεῦμα
κοιμήθηκε νεκρό.

Ἄν μ' ἀγαπήσης θενὰ νοιώσης
ζώντας τὴν γλύκα τοῦ θανάτου
καὶ θενὰ πῆς—δὲν εἶναι γνῶσις
ὁ ἄνθρωπος νὰ ζῆ.

Καὶ τότε 'ς τὸ βαθὺ σκοτάδι
καὶ 'ς τὸ μυδὲν καὶ 'ς τὴν γαλήνη,
ἐν ἄγριον, ὠργισμένο βράδι,
θὰ σβύσωμε μαζύ!

ΑΓΓ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ.

Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

(Ἱστορῆμα ἐκ τοῦ συγχρόνου κοινωνικοῦ βίου.)

I

Τὴν ἀνέθρεψεν μὲ τὸ αἶσθημα τῆς οἰκογενειακῆς ὑπεροχῆς, μὲ τὸ χειρόκτιον εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὴν ψυχὴν. Τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ἦτο ἀναγεγραμμένον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου. Ἐσπούδασε μίαν γραμματικὴν, ὅπως καλῆ καὶ γρήγορ ἀνεπιλείπτως τὴν καθαρῆν καὶ μίαν ἄλλην ὅπως κατὰ τοὺς κανόνας αὐτῆς ρυθμίξῃ τὴν συμπεριφορὴν καὶ τὰς σχέσεις της.

Τὴν ἀνέθρεψεν μὲ τὴν ἰδέαν ἐνὸς μεγάλου συνοικισμοῦ. Οἱ νέοι τοῦ τόπου ἔμποροι καὶ ἐπιστήμονες ἦσαν μικροὶ, ἀνάγκαστοι δι' αὐτὴν. Ὁμογενῆς τις μεγάλου ἔμπορος τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸ πολὺ, πολὺ ἀνώτερός τις ἄξιοματικῶς τοῦ στρατοῦ, ἰδοὺ, τί θὰ τῆ ἤρμοζεν ἴσως.

Ἐραία, πλούσια καὶ εὐγενῆς, ἦτο ἡ μόνη σχεδὸν ἐν τῷ τόπῳ ἥτις συνήκου καὶ τὰς τρεῖς ταύτας ἀρετὰς. Ἐραία—ἐλατρεύετο παρὰ πάντων. Πλούσια—ἐζητεῖτο παρὰ πάντων εἰς γάμον. Ἄλλ' εὐγενῆς—ἦτο ἀνώτερον πάντων.

Οὕτως αἱ τρεῖς αὐταὶ ιδιότητες ἠνωμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐξουδετέρουν πᾶν ἔρωτος ρεῦμα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς. Συνοικίσιον; ναί. Ἐρωτα; ποτέ.

Διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν ἀρμόζοντα σύντροφον τοῦ βίου αὐτῆς ἀπητεῖτο ἀέφρις καὶ οὐχὶ αἰσθημα. Ὁ ἔρωτος ἀρμόζει εἰς τὸ κτήνος, πλὴν ὁ γάμος ἀνήκει εἰς τὸ πνεῦμα. Ὁ ἔρωτος εἶνε τυφλός.

II

Ἡ Εὐριδικὴ ἦτο εἰσοσκέτις ὅτε ἀνεκαλύφθη ὁ παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς μελετώμενος σύζυγος. Ἦτο δ' οὗτος ὁμογενῆς ἐν Παρισίαις τραπεζίτης, φέρων πάντα τὰ ποθητὰ προσόντα.

Τὴν ἡλικίαν—ἦτο πλούσιος. Τὴν οἰκογένειαν ἦτο πλούσιος. Τὸν χαρακτῆρα—ἦτο πλούσιος. Τὴν μορφὴν—ἦτο πλούσιος. Τὴν περιουσίαν—ἦτο πλούσιος.

Ἦτο χρυσοῦς ἄνθρωπος κατὰ πάντα. Ἄνθρωπος μὲ πρόγραμμα καὶ μὲ προϋπολογισμόν. Σοβαρὸς, τυπικὸς. Εἶδος ἀριθμητικῆς κινουμένης.

Ἡ Εὐριδικὴ προσεκολλήθη εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τὸν βράχον τὸ ὄστρακον.

Ἦτο εὐτυχῆς διότι ἀπέκτησε σύζυγον τέλειον κατὰ πάντα, σύζυγον τοῦ μεγάλου κόσμου, σύζυγον δυνάμενον νὰ τὴν ζήσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν ἥτις τῆς ἤρμοζε. Δὲν τῆ ἔλλειπε τὸ παραμικρόν.

Τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ γάμου της διήλθεν εἰς περιη-

γῆσεις ἐπιδεικνύουσιν τὴν ἀλαζονείαν τῆς εἰς πάντα τὰ ἑλληνικά ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κέντρῳ. Τὸ δεύτερον ἔτος ἤνοιξεν ἐν Παρισίοις αἰθουσαν ἀριστοκρατικῆς ὑποδοχῆς. Ἦτο τόσον καλὰ ὅτι δὲν ἀπέκτησε τέκνα ἐκ τοῦ γάμου τῆς.

III

Ἡ Εὐρυδικὴ δικαίως ἐλογίζετο εὐτυχῆς. Τὸ συνοικέσιον αὐτῆς ἦτο ἀπαύγασμα τῆς ζωῆς, ἦν ἐξήσεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν γονέων αὐτῆς. Προῖόν τῶν νυμμάτων ἄτινα τὴν ἐπότισεν ἡ ἀνατροπὴ ἦν ἐλαθῆν.

Ἄλλ' ἡ εὐτυχία εἶνε ποταμὸς ὅστις διὰ τὴν βῆθ' ἀναγκῶν χρειάζονται νέφη καὶ θιέλλα εἰς τὸν ὄριζοντα. Ἡ φύσις πάντοτε θὰ εἰρωνεύεται τοὺς κοινωνικοὺς ἡμῶν θεσμούς.

Ἡ Εὐρυδικὴ ἦτο μουσικός. Ἀρίστη κωμωδίστρια. Πρὸς ἀπασχόλησιν τινὰ τοῦ ἀμερίμνου βίου τῆς ἠθέλησε νὰ τελειοποιηθῆ εἰς τὴν μουσικὴν. Νὰ γείνη καλλιτέχνης.

Πρὸς τοῦτο ἐκάλεσε παρ' αὐτῆς νεκρὸν μουσικὸν Ἴσπανόν, διάσημον τότε ἐν Παρισίοις διὰ τὴν μάγον τέχνην μεθ' ἧς ἐξετέλει ἐπὶ τοῦ κλειδοκωμωδίου τὰ δυσκολώτερα τεμάχια. Ὅπως γνωρίζω τὰς δυνάμεις αὐτῆς, εἰδέπε νὰ τὴν ἀκούσῃ παίζουσαν.

Ἡ Εὐρυδικὴ ἐνομιμῶς ἐπίστευεν ὅτι ὁ διδάσκαλος τῆς μουσικῆς θὰ ἐξετίμα τὸ τάλαντον αὐτῆς. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἔμεινεν ὅλως ἀδιάφορος.

— Συγγνώμην, κυρία, τῆ εἶπε, δὲν ἔχετε ἀνάγκην τῶν μαθημάτων μου.

— Δικτὶ, κύριε;

— Διότι εἴθετε τελεία κατὰ τὴν μουσικὴν τέχνην. Ἐκεῖνο ὅπερ σὰς λείπει εἶνε τὸ αἶσθημα. Καὶ τὸ αἶσθημα δὲν διδάσκειται. Ἄνευ δὲ τούτου δὲν θὰ γίνητε ποτὲ καλλιτέχνης... Ἠρόσθητε ποτὲ, κυρία;

— Οὐδέποτε, κύριε. Εἶμαι ἑγγαμὸς.

— Τί σημαίνει; Μήπως ὁ γάμος ἐμποδίζει τὸ αἶσθημα; Ἠδύνασθε νὰ ἐρασθῆτε τοῦ συζύγου ὑμῶν. Ἄνευ αἰσθήματος, ἡ μουσικὴ δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ἀριθμητικὴ ταχυδακτυλογραφία. Ἡ μουσικὴ θέλει πάθος καὶ πάθησιν ψυχῆς. Ἐγὼ, κυρία, ἀγαπῶ ἀπ' οὗτου ἠσθάνθησιν τὴν ζωὴν. Ὁ ἀτυχῆς οὗτος ἔρωσ μου με' ἔφερον εἰς Παρισίους. Δὲν ἔχω πλεονάζον τέχνην ἀπὸ ὑμᾶς. Καὶ ὅμως ἀκούσατε τὴν διακροάν.

Καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς μουσικῆς ἐπιεξε τὰ ἴδια τεμάχια ἄτινα ἐπαιξε ἡ Εὐρυδικὴ.

Ἄλλὰ ποῖος χρωματισμός! Ποία ζωὴ! Ποία ἐκφορὰς ἔρωτος καὶ ὀδύνης!...

Ἡ Εὐρυδικὴ ἔμεινεν ἐκστατος. Βαθεῖα συγκίνησις ἐκλυδώνισε τὸ μέχρι τούδε γαλήνιον τῆς καρδίας αὐτῆς πέλαγος. Δύο δάκρυα ἀποδύσαντα τῶν κνηθῶν τῶν ἀμυγδαλωτῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν κατέπεσαν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου.

Ὁ Ἴσπανὸς ριγῆσας ἐστράφη πρὸς τὴν ἀνατο-

λίτιδα... Τὸ τεμάχιον διεκόπη... ὕψρον πῦρ διεχύθη ἐκ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ...

IV

Μετὰ ἐν ἔτος ἡ Εὐρυδικὴ διὰ τῶν μαθημάτων τοῦ Ἴσπανοῦ μουσικοδιδασκάλου ἀπέβη τελεία καλλιτέχνης.

Συγγρόνως ὅμως, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικαίου Ἀθηνῶν, διελύετο λίαν ἀθροῦσως καὶ ὁ γάμος αὐτῆς μετὰ τοῦ τραπεζίτου κυρίου Χ...

Z. I. ΦΥΤΙΑΗΣ.

Ο ΔΟΝ ΚΙΣΤΟΣ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντά.

Μεταφράζω διὰ τὴν «*Ἠχώ*» αὐτὴν τὴν περικοπὴν ἐκ τοῦ ἀθανάτου βιβλίου τοῦ Κερβάρτε, διότι μοῦ ἐφάνη ὅτι ἀποτείνεται ἐκ μέρους τῶν σημερινῶν λογογράφων, πρὸς τοὺς συμπολίτας μας, συμφωνεῖτε;

Ἡ ποίησις εἶνε νῆα καὶ ὠραία παρθένος, τῆς ὁποίας αἱ χάριτες, ἡ λάμψις, ἡ αἰδώς, τὴν κατέστησαν ἡγεμονίδα ὅλων τῶν ἄλλων καλῶν τεχνῶν.

ὑπερήφανοι καὶ ζηλότυποι μεταξύ των, ὁμοφώνως ἀνακηρύττουσι βασιλίδα τὴν ποίησιν γνωρίζουν ὅτι δὲν ταπεινοῦνται εἰς τὴν αὐλὴν τῆς.

Συνδέονται, διὰ τὴν εὐχαριστήσουν καὶ θεωροῦν μεγάλην τιμὴν τῶν, τὸν ἐξωκισμὸν τῆς, γνωρίζουν ὅτι ἐργαζόμενοι δι' αὐτὴν, λαμβάνουν παρ' ἐκείνης αἴγλην νέαν. Εὐτυχῆς ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ μέτωπον λάμπει ἡ θεὸς τῆς ποιήσεως ἀκτίς, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ τὴν ἀγαπᾷ, ὅπως πρέπει ν' ἀγαπᾶται.

Δὲν πρέπει νὰ ἐκθέτῃ τὴν αἰδήμονα παρθένον, εἰς βλέμματα θρασεία. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιζητῇ ταπεινωτικὸς θριαμβοὺς δημοσίου ἀμαθοῦς.

Νὰ μὴ τὴν ἐκθέσῃ ποτὲ εἰς τὸ θέατρον πρὸ ἀνοήτου ἀκροατηρίου καὶ ἀκροατήριον χυδαίου, δὲν ἐννοῶ μόνον τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος συνθλίβεται εἰς τὰς τελευταίας θέσεις, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρχοντας οἱ ὁποῖοι δὲν κρίνουν καλλίτερον.

Ἄν κἀνεὶς τοιοῦτοτρόπως ἀγαπήσῃ τὴν ποίησιν, θὰ εὖρῃ—σὰς τὸ ὑπόσχεμαί— γένηται εἰς τὴν ζωὴν του, δόξαν διὰ τὸ ὄνομα του καὶ ἀγάπην δι' ὅλας τὰς ἀρετάς.

Διὰ τὴν ὀλίγην δὲ ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν τρέφουν οἱ σύγχρονοι πρὸς τοὺς νεωτέρους ποιητὰς διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, νομίζω ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὴν πλάνην. Γνωρίζω πολλοὺς, οἱ ὁ-

ποιοὶ δεσμεύονται ἀπὸ τὴν ἰδίαν προκατάληψιν.

Οἱ ἄνθρωποι αὗτοι δὲν σκέπτονται, ὅτι ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Βιργίλιος ἔσαν εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν ὅταν ἐγραψάν! καὶ οἱ ὠραῖοι στίχοι τῶν ἐγράφοντο εἰς τὴν γλώσσαν τὴν ὁποίαν ἐλάλουν;

Εἶχον ἀνάγκην νὰ καταφύγουν εἰς γλώσσαν ἰδιωματικὴν, διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰς ὑψηλὰς ιδέας των;

Νὰ τὰ θαυμάζωμεν νῆα, τὸ ἐννοῶ, ἀλλὰ ἄς θαυμάζωμεν μαζὺ μ' αὐτὰ καὶ ἕνα Γερμανὸν ποιητὴν, ὁ ὁποῖος γράφει εἰς τὴν Γερμανικὴν, ἕνα Καστιλιανόν ὁ ὁποῖος γράφει εἰς τὴν Ἰσπανικὴν καὶ ἕνα χωρικόν ἀκόμη, ἐν εἰς τὰ ἀγροτικά του μᾶς λέγει ὠραία πράγματα. Ἄν ἔργον τι, ἀπαρέσκη, δὲν εἶνε τὸ σφάλμα τῆς γλώσσης, ἀλλὰ τοῦ συγγραφέως.

Ἄν κἀνεὶς γεννηθῆ ποιητῆς, ἂν λάβῃ θεοῦ τὴν θεῖαν καὶ λαμπρὰν φλόγα,—ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ μάλλον εὐσυνειδήτος ἐργασία, καταλήγει εἰς τὸ μηδέν,—τὴν γλώσσαν θὰ τὴν καταστήσῃ τελείαν, ἢ ἀποκαλύψῃ κρυμμένους θησαυροὺς καὶ θὰ θέσῃ ὑψηλὰ τὴν γλώσσαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγράφη, πολὺ ὑψηλὰ, παρὰ τὴν γλώσσαν τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Βιργιλίου.

Ο ΦΑΚΙΡΗΣ

(Ἰδε σελ. 295).

— Τὸ βράδες. Ἐγὼ μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου τὴν εἰκόνα τοῦ Βραζῆ· σὲ δέκα μέρας θὰ μοῦ βάλῃ στὸ λακμὸ μου τὸ περιδέραιον τοῦ γάμου.

Ἐκεῖνος ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ ἐκείνη παρτήρησε πὼς ἔκλαιε.

Ἡ ἀγάπη τῆς ἐταίρας μᾶς κάνει νὰ ἀγαποῦμε τὴν ἀρετὴν, λέγει μιὰ Ἰνδικὴ παροιμία.

II

Ξαφνικὰ ὁ Σαβερινὰδὲν ἀπ' οὗ γέννηκε κύριος τοῦ ἐαυτοῦ του ἔφυγε, πολὺ σοδαρός. Ἡ Ἄδιτῆ δὲν τοῦγε πῆ νὰ ξαναλθῇ. Μὰ δὲν ἔμπαρε πειρὰ νὰ βῆ εἰς ἔξω, χωρὶς νὰ τὸν συναπαντήσῃ γονατιστὸ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δρόμου τῆς, μετὰ τὰ μάτια συγκολλημένα γὰρ μου, καὶ βυθισμένα στίς σιέψεις του. Σὲ κάθε στιγμὴ τὸν ἐννοῶσε νὰ τριγυρᾷ ἐκεῖ κἀπου κοντὰ στὸ σπίτι. Κάθε βράδου πού ἀνεβαίνει στὴν τεράστια γὰρ νὰναπεύσῃ τὴν μυρωδιὰ ἀπ' τὴν κανελίαν καὶ ν' ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδι τῶν ἀδωνιῶν πούχαν ζυμνήσει ἀπ' τὸν ὕπνον, πῶλημερὶς κοιμούντανε, ἕνας ἴσκιος γλυστρούσε γρήγορα γρήγορα κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα μὲς στίς ἀχτίδες τοῦ φεγγαρίου. Μάντευε τὸν φακίρη. Ἐνὰ βράδου πού οἱ ἐλεύρηντες τῆς παγίδος περνούσανε, εἶδε ἀστραπὴς πού σχίζαν τὸ σκοτάδι καὶ χεῖρα φωτερὰ φανάκων πῶρηγχαν λουλούδια ἀπὸ φλόγας καὶ μιὰ φωνὴ τραγοῦδῆσε.

Σὰν τί νὰ λέγῃ τὸ βράδου—βράδου

τὸ περιστέρι εἰς τὸ περιστέρι;

— Ἄπ' τὴν ἀγάπην στὸν κόσμον ἄλλη χροὰ δὲν εἶναι.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ἄδιτῆ φώναξε τὸν Σαβερινὰδὲν.

— Γιατί μοῦ τάραξες τὸν ὕπνον μου ἀπόψε;

— Ὁ πατέρας σου ἔχει περισσύτερες χώραις, κοπάδια καὶ δούλους ἀπὸ ἕνα φακίρη. Ἡ μάνα μου ἐμένα πωλεῖ σήμερα εἰς τὰ παζάρια πιπερίτη. Ἄπὸ σὲν σὲ μένα εἶναι πολλές σκαλας. Πῆς νὰ με βάλουν εἰς τὰ βόσκανα.

— Εἶσαι ἕνας μεγάλος ἄγιος μὰ ἡ δύναμί σου εἶναι πειρὸ μικρὸ ἀπ' τὴν δύναμι τῶν θεῶν καὶ οἱ θεοὶ θελοῦν σεβασμὸ γιὰ τὴν περθίνες...

— Θὰ με δῆς ἀκόμα μιὰ φορὰ, τὴν μέρα πού θὰς εὐτυχισμένη. Ὑστερα δὲν θὰκούσῃς πειρὰ νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Σαβερινὰδὲν.

— Καλὰ. Βασταξὲ τὴν ὑπόσχεσί σου.

Κι' ὁ Σαβερινὰδὲν ἔφυγε.

II

Τὸ πρῶτὸ τοῦ γάμου τῆς Ἄδιτῆς μετὰ τὸν Βραζῆ τὸν υἱὸ τοῦ Βισβακίτρη, μιὰ κόκκινη γραμμὴ μὰ τῶσε τὴν θάλασσα πρῶτα-πρῶτα ὕστερα ἡ αὐγὴ τοῦ γάμου ἄνοιξε πίσω ἀπ' τὴν παγίδα τὸ μαργαριταρένιον τῆς τὸ ριπίδι. Στὴ μακράδα τοῦ δρόμου σὰν κόκκινα πιάνου κατακόκκινα φανάκων ἀπάνω εἰς τὰ ἀγρολοῦλουδα τῶν δένδρων πού τὰ λένε δένδρα φλογισμένα καὶ τὰ φυλλαχάκια των ἐφρίγησαν σὰν κεντμήματα πού θὰ κρέμωνταν ἀπὸ φωλῆς περισσειῶν. Τέλος πάντων ἡ συνοδεία τοῦ γάμου φάνηκε μ' ὅλη τὴν τάξιν, ἐτοιμὴ νὰ ξεκινήσῃ.

Πρῶτα-πρῶτα δέκα ἐλεύρηντες μετὰ ἀνθισμένες προδοσκίδες καὶ μετὰ ἐλεύρηντα δόντια των στολισμένα ἀπὸ χρυσὰ δαχτυλίδια, εἶχανε εἰς τὸν ὄμιλόν τους ἀπάνω ἀπ' τὸν βελουδένιον πύργον ἕνα μεγάλο ἥλιον ἀσημένιον. Καὶ τοὺς σιέπαζαν λεπτότατα μεταξωτὰ τούλια μετὰ ζωτῆς κορδέλλες. Πίσω των, σ' ἕνα ἀμαξί γεμάτο λουλούδια ἤρχονταν τὸ ἀγαλμα τοῦ Βισνοῦ πού ἀστραφε λαδομένο καὶ πού τὸ τριγύριζαν ἱέρεις; μετὰ ῥόμπες μεταξωτῆς ἀργυροῦσαντες καὶ χρυσοκεντημένες, καὶ πού χαμογελοῦσανε εἰς τὸ πλῆθος. Οἱ σκηνὲς τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύμφης, μετὰ τὴν λεπτὴν κολώναν καὶ μετὰ τὴν μητρὴ κορφή, ἦσαν κωμωμένες ἀπὸ χρυσὰ φλόγα καὶ μετὰ εἰς τὰ μαλακατένια σκαλισμάτα των ἀστραφε γραμμὸν τὸ ἐλευρηντόδοντο. Καὶ τὴν τριγύριζαν τὴν πλοῦσιαν σκηνὴν τὰ ἀμαξία των κλησμένων πού εἶχαν ζευγμένα ἄλογα τῆς Κεῦλάνης, πού ἀντρειωμένα σκάφταν μετὰ τὰ πόδια τους τὴ γῆ.

Ὁ ἥλιος εἰς τὴν ἀνατολὴν πρόβαλλε. Μιὰ ἀχτίδα ἄναψε εἰς τὸ ἱερὸ τρίγωνον τῆς παγίδος, καὶ ἀκούστηκε ἡ σάλπιγγα τῶν Βραχμάνων πού ἀντιλάλου-

σε. Ὡς αὐτὸ τὸ σημεῖο οἱ ὁδηγοὶ κεντήσανε μὲ τίς σουβλές στὸ μέτωπο τοῦς ἐλέφαντες καὶ ξεκίνησαν τερατώδεις στὴ γραμμὴ, μέσα στὸ πλῆθος ποῦ ξεφωνίζε.

Ἡ συνοδία στάθηκε μπροστὰ στὴν παγίδα καὶ ὅλος ὁ κόσμος τριγύρισε τὸ ἀγαλμα τοῦ Βισοῦ γιὰ νὰ δῆ τίς ἱερείες ποῦ θὰ γόρευαν. Ἐκείνες πρῶτα πρῶτα μὲ τὰ πόδια κολυμένα καὶ τίς γάμπες ἀκίνητες λιγύστηκαν κ' ἕνα ρίγος ἔτρεχε στὸ σῶμά τους. Ὑστερα σκύψανε μὲ τὰ χέρια τεντωμένα, τίς γροθιές σφραγιζτές, καὶ σὰν σηκώθηκαν, τὸ κεφάλι των ἔγυρε πίσω καὶ ἀπὸ τὰ χεῖλη των μισανοιχτά μιὰ πνοὴ πέρασε σὰν προσευχὴ. Κάτω ἀπ' τὰ βλέφαρά των τὰ μισοκλεισμένα τὰ μάτια των τρυφερὰ χαμογελοῦσαν. Γιὰ πολλὴν ὥρα ἔτσι παίζανε μὲ χίλιες στάσεις καὶ ἡ στάσις των ἦταν σὰν προσευχὴ, σὰν περιφρόνησι, σὰν πίκρα καὶ τώρα ἀφίουνταν, τώρα ἀπὸ τὸ πάθος λιγοθυμοῦσαν καὶ τώρα γίνονταν σὰν τρελλές.

Σὰν τελείωσαν ὁ χορὸς, ἡ συνοδία προχώρησε ἔς τὸν μεγάλου δρόμο μέσα σὲ μιὰ βαθύτατη σιωπῇ. Ἀπάνω σὲ κομμένα δένδρα, δύο μέτρα ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἔδαφος, εἴχανε βάλει ρόδες μὲ ἀρπάγες σιδερένιες. Ἐπάνω σὲ κάθε ρόδα στέκονταν ἕξ φακίρδες. Καὶ ἡ ἀρπάγες τρυπούσανε τοὺς μηρούς των, τὰ χέρια καὶ τοὺς ὠμούς των καὶ σταλαγματιὰ σταλαγματιὰ τὸ αἷμα ἔπερτε καὶ μαζεύονταν στὸ ἔδαφος σὰν λίμνη. Ὑστερα γύρισαν τίς ρόδες κ' αὐτὲς γρήγορα στριφογύρισαν, μαζὺ μὲ τοὺς βασιανισμένους. Μὰ αὐτοὶ χωρὶς καθόλου νὰ τρέμη ἢ φωνή τους δοξάζανε τὸν Σίβα. Αὐτὲς ἦταν οἱ συνήθειες τῶν πλουσιῶν γάμων. Ἡ Ἀδειτὴ φοβισμένα κύτταξε καὶ ὕστερα κατέβασε τὴν κουρτίνα γιὰ νὰ μὴν δῆ τὸν Σαθερινάδην.

Μὰ τὸν παρετήρησεν ὕστερα στὴ συνοδία, μέσα ἔς τοὺς μους τοῦς τῆς παγίδας, σὰν ἀνέβαινε τὴ σκάλα ἔς τὸ πλάγι τοῦ Βυαζῆ. Τὴν κύτταξε σὰν νὰ ἤθελε νὰ φυλάξῃ βαθεῖα τὴν εἰκόνα τῆς στὴν ψυχὴ του καὶ πῆν τὸ ἀνδρόγυνο φθάση στὸ κοτώφλιον προχώρησε μπροστὰ στοὺς βραγχμῶνες καὶ εἶπε μὲ τρανὴ φωνή:

— Τὸ πνεῦμα τοῦ Σίβα μὲ διατάζει νὰ κἀνω τὴν θυσία τῶν ματιῶν μου γιὰ τὴν Ἀδειτὴ, τὴν κόρη τοῦ Γουινάλ-Σαρχῆ καὶ τὸν Βυαζῆ, τὸν υἱὸν τοῦ Βισμαμίτρα. »

Ἡ θυσία τῶν ματιῶν εἶναι σπάνια στοὺς φακίρδες, γιὰτὶ ἀπαιτεῖ τὴν περὶ ἀκατανόητη περιφρόνησι γιὰ τοὺς πόνους. Ἐνας μεγάλος τρόμος ἔσεισε τὸ πλῆθος. Ἡ Ἀδειτὴ κύτταξε τὰ κινήματα τοῦ φακίρη μὲ φριχτὴ ἀγωνία ποῦ δὲν μπορούσε νὰ ἐμποδίση τὴ θυσία, γιὰτὶ θὰ πρόσβαλε τοὺς θεοὺς. Ἐκείνος πλησίασε σ' ἕνα θυμιατὸ τοῦ τοίχου, ἀπ' τὰ δύο ποῦ ἦταν ἀπ' τὴν μιὰ κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τῆς στοῆς καὶ ποῦ ἔκκιαν ἀρώματα καὶ τραβήξεν ἀπὸ και ἕνα λεπτὸ σίδερο ποῦ σπινθηροβο-

λοῦσε σὰν ἀστέρη. Κ ἐκύτταξεν ἀκόμα τὴν Ἀδειτὴ, αὐτὴ τὴν φορὰ μὲ ἀγάπη, τὴν κύτταξε μὲ ἀτελείωτη ματιὰ, τὴν ὕστερνή. Καὶ δὺὸ στήλες καπνοῦ σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Τὰ χεῖλη του ἔτρεμαν, σὰν νὰ πῆγαινε νὰ κλάψῃ καὶ ἀλήθεια δὺὸ δάκρυα κύλισαν στὰ μάγουλά του, ἀπὸ τὰ σβυσμένα μάτια του.

Ὅταν ἡ Ἀδειτὴ ἔμῃκε στὴν νυκτικὴ κάμαρα ἄκουσε τὴν φωνὴ τῶν βραγχμῶνων, ποῦ ἔφθανε ἀπ' τὴν παγίδα φέλωνοντας τὸν σπερνὸ, τὸν καθημερινὸ ὕμνο γιὰ τοὺς νεκρούς. Καὶ συλλογιζόνταν τὸν Σαθερινάδην ποῦχε πειὰ γιὰ πάντα πεθάνει γι' αὐτὴν, ποῦ δὲν θὰ ξανάβλεπε πειὰ τὸ φῶς.

(Κατὰ μετάφρασιν Σ.)

ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΕΝΙΡ

ΕΡΧΕΤΑΙ

Ἔρχεται ἡ ἐλπίδα κ' ἡ χαρὰ, τὸ γέλιο καὶ τὸ δάκρυ. Ἔρχεται τὸ πλοῖο ἀπὸ τὰ ξένα, ἔρχεται τὸ πόθητό καὶ ξενιτεμένο κἀκί, ποῦ φέρνει τὰ γλυκὰ μηνύματα τοῦ ταξιδευμένου ναύτη, τῆς δύστουχης μάνας, τοῦ μικροῦ παιδιοῦ καὶ τῆς γλυκειῆς ἀδελφῆς. Ἄγ! νὰ, φαίνεται, νὰ, καθρεφτίζεται ὡς οὐράνιος ἄγγελος, νὰ, σχίζει μὲ λύσσα κ' ἀρροῦς τὰ κύματα τῆς θάλασσης ποῦ χτυποῦν ἐπάνω του σὰν τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἀνυπόμονοι καὶ μὲ χτυπόκαρδο τὸ προσμένουν στὴ χάλικο-στρωμένη ἄκρη τοῦ γαλοῦ, γιὰ νὰ ρίξῃ ἄγκορα. Στὸν πρῶτο χτύπο καὶ τριγμὸ τῆς ἄγκορας, γῆρα μάννα τρέχει λαχναρισμένη καὶ σὰν τρελλὴ ἀπὸ τὸ ἐρημικὸ σπῆτι τῆς μῆς στ' ἀερογάλι γιὰ νὰ μάθῃ καὶ ζητήσῃ μαντάτα καὶ γράμματα ἀπὸ τὸ παιδί τῆς, ποῦ ναύτης χτυπιέται μὲ τ' ἀγριεμένα καὶ δόλια κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ. Καὶ κοντὰ στὴ γῆρα μάννα, κόρη ὀρφανή, χωρὶς γονιὸ καὶ μάννα, τρέχει κ' αὐτὴ μὲ τὴ συγκίνηση στὴν καρδιὰ καὶ κοκκινισμένα τὰ μάγουλα, γιὰ νὰ μάθῃ κ' αὐτὴ εἶδησιν ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο ἀδελφὸ τῆς, ποῦ μακρυσμένος στὴ μακρὴ ξενιτιὰ, θυμᾶται συχνὰ, συχνὰ τὴ μικρὴ ἀδελφοῦλά του. Καὶ μαζὺ μὲ τὴ γῆρα, τὸ νιὸ καὶ τὴν κοπέλλα βλέπετε γέρο σκυθρωπὸ, μὲ τὴ θλίψη καὶ τὴ συμφορὰ ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπο, νὰ πηγαίνει κ' αὐτὸς σιγαλὰ, σιγαλὰ κ' ἀναίσθητα μὲ τ' ἀερογάλι καὶ νὰ ρωτᾷ τοὺς ἀνθρώπους, μὲ λόγια τρελλὰ καὶ πονετικά, γιὰ τὰ ξερτέρια του, τὰ ναυτοπόλα τὰ παιδιὰ του, ποῦχαν πνιγῆ καὶ τὰ δύο στ' ἄγρια καὶ ἀγρόταγα κύματα τοῦ πελάου χωρὶς λιθῆνι στὸ μνήμα.

Δάκρυ βαρὺ καὶ πονετικὸ, δάκρυ τῆς καρδιᾶς καὶ τῆς ψυχῆς, τὴ συγκίνηση φέρνετε, ὅταν στὸ ἐρημικὸ κ' ἄχαρο νησί ποῦ μένω, ἀκουστῆ ἢ γλυκειὰ καὶ

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ

(Μυθιστόρημα ΤΗ. ΒΕΝΤΖΟΝ).

(Ἰδε σελ. 295).

θλιβερὴ λέξη ἀέρχεται, ποῦ κρύβει μέσα τῆς ὅτι πόθητό καὶ λυπηρὸ φαντάζεται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιὰ.

Ἡ μάννα παρακαλεῖ στὸν θαλασσινοῦ, τὸν Ἅγιο Νικόλα, γρήγορο ἐργαστὸ τοῦ βραθύμοιου παιδιοῦ τῆς κ' ἡ δύστουχη ἀδελφὴ μὲ τὴν παρθενικὴ κ' ἀμόλυπτη ψυχὴ τῆς ζηταεὶ ἀπὸ τὸ Θεὸ παραγοριὰ κ' ἐλπίδα. Μὲ τί τρεμουλιαστὰ χέρια, μὲ τὴ συγκίνηση θ' ἀρπάξουν τὸ γράμμα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ναύτη καὶ μὲ τί χτυπόκαρδο θὰ τὸ διαβάσουν στὴν ἄκρη τοῦ πελάου.

Γλυκὸ χωριό, ποῦ κρύβεις μέσα σου κάθε γλυκὸ καὶ ἱερὸ αἰσθημα, κάθε οὐράνιο καὶ θεῖο μεγαλεῖο, πόσους γλυκοὺς καὶ θλιβεροὺς στοχασμοὺς, μοῦ φέρνετε στὴν πολυπάθη καρδιὰ, ὅταν ἐδῶ στὴν ἔρημη ξενιτιὰ αἰσθάνομαι τὸ ἱερὸ ὄνομά σου.

Ὁθωνοί.

ΗΛ. Α. ΣΤΑΥΡΟΥ

ΨΕΥΤΙΚΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ

ΤΗΣ ΑΗΘΗΣ ΤΟ ΝΕΡΟ.

Ποῦ εἶναι τῆς λήθης τὸ νερό ;
νὰ πιῶ, σταλαὶ νὰ μὴν ἀφήσω . . .

ποῦ εἶναι τῆς λήθης τὸ νερό,
ποῦ τόσα χρόνια λαχταρῶ
τὸ κάμα μου νὰ σβύσω ; . . .

Εἶχε τῆς κόλασης φωτιὰ
ἔς τὰ μαῦρα μάτια τῆς ἐκείνη . . .
εἶχε τῆς κόλασης φωτιὰ,
καὶ φλόγα μοῦ ἀναίψε πλατεῖα
ἔς τὰ στῆθια ὅπου δὲν σβύνει ! . . .

Ποῦ εἶναι τῆς λήθης τὸ νερό,
τὰ σωθικά μου νὰ δοοσίσω . . .
γιατὶ τὸ δάκρυο τὸ πικρὸ
ποῦ ἄθελα πίνω ἀπὸ καιρὸ
γυρνάει τὴν φλόγα πίσω ! . . .

ΦΩΤΙΟΣ Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ.

Κάποιες φορές συναντοῦσα τὰ ἀγαθὰ του καὶ εὐλικρινῆ μάτια ποῦ τὰ κάρφωνε ἐπάνω μου μὲ ἀγωνία, ἀλλὰ, μόλις ἔβλεπε ποῦ τὸν παρατηροῦσα, ἀνελάμβανε ἕνα ὕψος ἤρεμο καὶ ἤρχιζε νὰ ομιλῇ διὰ πράγματα . . . Θεέ μου, ἀδιάφορον αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, ἀλλὰ ποῦ μὲ ξεκούραζαν ἀπὸ τίς ἐμπαιθεῖς βλασημίες ποῦ μοῦ ἔφερε τὸ ταχυδρομείον. Εἶχε τόσον σεβασμὸν καὶ αὐταπάρησιν ἐκείνο τὸ βλέμμα των! . . . Οὔτε τὸ ἐλάχιστον ἔχνης προσβολῆς τῆς φιλοτιμίας, ἐνῶ ὁ ἄλλος ! . . . Ἐφαίνετο ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ὅτι ἤμην ἐλλειπὴς πρὸς τὰ ἱερώτερα καθήκοντα διότι ἤρνηθην νὰ τῷ ἀνήκω, διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἐζητοῦσε. Μὲς' στὸν θυμὸ του ἔριψε τὸ προσωπεῖον. Ἐ! λοιπόν, ἐγὼ θέλω νὰ λέγω τὰ πράγματα μὲ τὸ ὄνομά των, νὰ, ὀνομάζω τρέλλα μιὰ τρέλλα καὶ ἰδιοτροπία μιὰν ἰδιοτροπία. Τὰ ἀπροσδιόριστα δικαιώματα τοῦ πάθους, τὸ ὕψος τῆς ἐντελοῦς παραδόσεως τοῦ ἀτόμου, ὅλα αὐτὰ τὰ μεγάλα λόγια μὲ τὰ ὁποῖα, μὲ στολὴν τὴν ἐπιεικειαν, σκεπάζουν ἀδυναμίας, ἐπιεικῶν ἄλλως τε καὶ ἐνόχους, δὲν ἐξαπατοῦν παρὰ ἐκείνους ποῦ ζητοῦν νὰ γελασθοῦν. Μόνη ἡ ἀφοσίωσις ἀξίζει νὰ τὴν θυμαζοῦν, ὁ δὲ λόβδος Μέλτων εἶναι ἀρωσιωμένος καὶ ἔτοιμος διὰ τὰς θυσίας ποῦ τοῦ στοιχίζου τὸ περισσότερο. Μοῦ τὸ ἀπέδειξε μὲ τὴν μακρὰν ἐπιφύλαξίν του, μὲ τὴν φροντίδα ποῦ εἶχε νὰ μὴ θίξῃ μαζὶ μου κανένα ζήτημα ποῦ εἴμποροῦσε νὰ μὲ εἶναι ὀχληρόν.

Δὲν μοῦ ἔκαμε ποτὲ καμμίαν ἐρώτησιν, ἀλλὰ κατελάμβανον τὴν ἀνήσυχον ἔκφρασιν τῆς μορφῆς του, ἠσθανόμενῃ ποῦ ἔλεγε : « Ἄρα γε ἐξάφνα θὰ ἐξαφανισθῆ σὰν καπνὸς εἰς τὸ ἄπειρον ; » καὶ ποῦ συγκρατοῦσε τὴν ἀναπνοήν του, τρόπον τινά, ἀπὸ φόβον μήπως ὠθήσῃ τὰ πράγματα.

— Λοιπὸν ἐφέτος δὲν θὰ πάτε στὸ Λονδίνον ; τὸν ἠρώτησε τελευταίως ἡ πενθερὰ μου.

— Μ' αὐτὸ τὸ χιόνι δὲν μπορεῖ πειὰ κανεὶς νὰ κλητήσῃ εἶπεν ὁ υἱός τῆς τὰ clubs ἀρχίζου νὰ εἶναι εὐχάριστα. Ἀῦριον ἀναχωρῶ.

— Σεῖς δὲ, μίσσες Νέβιλ, ἠρώτησε δαιδῶς ὁ λόβδος Μέλτων, ποτὲ θὰ ἀφήσετε τὸ Μπιτσογῶβ ;
Εὐκολὰ μὴ εἶδιδε νὰ ἐνοήσω μ' αὐτὸ : — Ὅσο θὰ ἦσθε ἐδῶ θὰ μένω καὶ ἐγώ .

— Ἐγὼ, ἀπάντησα, μόλις ἤλθα, δικτὶ θέλετε νὰ ἀναχωρήσω ; ποῦ νὰ ὑπάγω ;

— Ἐνόμιζα . . . μοῦ εἶχατε πῆ ὅτι εἶχετε σκοπὸν νὰ μένετε στὴν Γαλλίαν.

— Λέγει κανεὶς τόσα πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν κἀμνει κατόπιν !

Με ἐπλησίασε καὶ ἐπωφελοῦμενος μίαν στιγμὴν ποῦ εἴμεθα μόνον στὴν αἴθουσαν :

— Καὶ ὁμοῦ αὐτὸς ὁ γάμος, μοῦ εἶπε, μὲ μισοπνιγμένην φωνήν.

— Ποῖός γάμος ;

— Αὐτὸς ὁ γάμος ποῦ κόντευε νὰ γείνη.

— Θὰ τὸν εἶδατε ἔς τὸ ὄνειρό σας. Δὲν ὑπῆρξε ποτέ λόγος περὶ γάμου.

— Ἀλλὰ τότε...

Καὶ μ' ἓνα τρεμουλιαστό χέρι ἐπιασε τὸ χέρι μου.

— Σὺς παρακλῶ, μὴ μὲ ἐμπαιζέτε. Ἄν πρόκειται καὶ πάλιν νὰ διαψευσθῶν αἱ ἐλπίδες μου δὲν ἀντέχω !

— Τί θέλετε νὰ πῆτε ;

— Ἐνθυμίστε τὴν συμφωνίαν μας . . . τὴν συμφωνίαν μας πρὶν ἀναχωρήσετε ;

— Μάλιστα, ἔπρεπε νὰ γράψω καθε μέρα τὰς ἐντυπώσεις μου καὶ ἐπὶ τέλους νὰ σὺς δώσω νὰ τὰς ἀναγνώσετε.

— Ἀκριβῶς αὐτό ! Αὐτὸ τὸ ταξίδι θὰ ἦτο μιὰ δοκιμὴ κατόπιν τῆς ὁποίας θὰ ἐβλέπατε ἂν μίαν πρότασιν ποῦ σὺς ἔκαμα. . .

— Δὲν περιέμενα τὴν ἐπάνοδόν μου διὰ νὰ ἀρνηθῶ λόρδε Μέλτων.

— Μάλιστα . . . μάλιστα . . . (Ἦ φυσιογνωμία του ἐπεσκιάσθη ἔξαρνα) — Ἀλλὰ, ἂν δὲν προτιμᾶτε ἄλλον δὲν ἐννοῶ διατὶ νὰ μοῦ ἐπιβάλλετε τὴν ὁλίφιν.

— Γνωρίζετε ὅτι μεταξὺ μας μόνον φιλικὸ ἀρχαί.

— Ἦ φιλία σας δι' ἐμὲ εἶναι κατὰ πολὺ περισσώτερον ἀπὸ τὸν ἔρωτα ὁποίας δήποτε ἄλλης. Ἄλλως τε τὸ μέλλον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Θεόν, εἶπεν αὐτὸς ὁ θαυμάσιος πεισματάρης. Δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσετε νὰ ἐλπίζω ὅτι . . . ὅτι . . .

— Θὰ ἐπιτρέψετε ἴσως νὰ σὺς ἀγαποῦν, εἶπε μὲ μίαν συγκινητικὴν ταπεινώσιν.

— Πρέπει νὰ ἐνοήσω ὅτι ἀνανεώνετε τὴν πρότασίν σας !

— Τὴν ἀνανεῶν καθε μέρα στὴν καρδίᾳ μου, ἂν καὶ δὲν εἶχα οὔτε τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα ἐπιτυχίας. Ἄν μοῦ ἐπιτρέπατε νὰ...

— Σταθῆτε, σταθῆτε. Θὰ σὺς εἶπω ὅλα. Πράγματι ὀλίγον ἐλείψε νὰ μείνω στὴν Γαλλίαν.

— Τὸ ἐνδιαφέρον δι' ἐμὲ εἶναι ὅτι ἐπεστρέψατε.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ σὺς τὸ ἀποκρύψω ὅτι ἐκεῖ ἔκαμα πολλὰς ἀπεριστοφίας.

— Ἄρκει νὰ θέσετε τὸ χέρι σας στὸ χέρι μου ὅπως κάμνετε τώρα διὰ νὰ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι δὲν ἔχετε τίποτε διὰ τὸ ὅποιον νὰ σὺς τίπητῃ ἡ συνειδήσις.

Δὲν ἀπέσυρα τὸ χέρι μου καὶ τοῦ εἶπα :

— Θὰ ἐπαρδῆξεσθε νὰ μὴ ἰδῆτε ποτέ τὰς ἐξομολογήσεις τῆς Ὀδέττης πρὸς τὴν μίσησιν Νέβιλ, ἡ ὁποία τὴν διώρθωνε ἐλαφρῶς, πολὺ ἐλαφρῶς ; σὺς τὸν προειδοποιῶ.

— Μήπως σὺς παρεκάλεσα νὰ μοῦ τὰς δώσητε ; Ἄρα γε καὶ τὰς ἐσυλλογίσθητε ; Ἔσεῖς ἐμμένετε σ' αὐτὴν τὴν παιδαριώδη ἰδέαν.

Μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ λόρδου Μέλτων ἔρριξα στὴν φωτιὰ τὸν ἐλεγγον τῆς συνειδήσεώς μου. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη τοῦ ζητῶ συγγνώμην διότι ἐπρόκειτο νὰ τὴς διαβάσωμε μαζί ἴσως ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ εἶναι κανεὶς μάρτυς τοῦ ἀγῶνος τὸν ὅποιον τὴν συγγνώμην ἠγωνίζοντο τὰ δύο ἀντίθετα ἄτομα ποῦ ἐνυπάρχουν στὴν ψυχὴν τῆς Ὀδέττης. Πιστεύω, ἄλλως τε, ὅτι ἔκαμα ἀναγκωρὴν κατόπιν τῆς νίκης τῆς λογικωτέρης καὶ καλυτέρας.

— Ἐπιθυμείτε νὰ διερχώμεθα καθε χρόνο, ὅπως σοῦ τὸ εἶχα προτείνῃ, στὴν Γαλλίαν μέρος τοῦ χειμῶνος ; μὲ ἠρώτησε εὐπειθῶς ὁ μέλλων σύζυγός μου.

Ἀπήνησα ὡς γυναίκα ποῦ ἐπιθυμῶ νὰ ἀρέσῃ στὸν ἄρχοντα καὶ κύριόν της ὅτι θὰ ἠμποροῦσαν περιφρονῆσαι νὰ περᾶσω ὀκτὼ μῆνας στὸ μέγαρον τοῦ Μέλτων τοὺς δὲ ἐπιλοίπους μῆνας νὰ τοὺς περᾶσω στὸ Λονδίον εἰς τὴν Σκωτίαν ὅπου ὁ Ράλλφ εὐχαριστεῖται νὰ κυνηγᾷ τοὺς σκολοπετεινοὺς.

Ἐδοκίμασα τότε τὴν ἱκανοποίησιν νὰ ἰδῶ ἓνα ἄνθρωπο εὐτυχῆ, εὐτυχῆ χωρὶς πολλὰ λόγια ἄλλ' ἐντέλως καὶ χάρις σέμενα.

Αἰσθάνεται κανεὶς ἓνα εἶδος ἡδονῆς ὅταν εἰμπορῆ νὰ ὑποδύεται ἔτσι τὸ πρόσωπον τῆς εὐσπλαγγνικῆς θεότητος ποῦ εἰσακούει ἐντελῶς. Ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως ἀπαξ ἔτι δὲν εὐτυχίσω παρὰ μόνον διότι ἐξετέλεσα καθήκον.

Αὐτὸ θὰ μοῦ ἀρκεῖ τοῦ λοιποῦ καὶ θὰ ἦμαι δι' αὐτὸ τὸ καλὸ καὶ τίμιον ἄτομον μιὰ καλὴ σύζυγος.

ἴσως κῆποιος ἀπὸ τοὺς γνωρίμους σου, ὁ Παῦλος Σουλός ἢ ἄλλος κανεὶς μὲ θεωρήσῃ φιλόδοξον ! Σὺς ἐπιφορτίζω ἐσὲ καὶ τὸν σύζυγόν σου, ποῦ μὲ γνωρίζετε καλυτέρα νὰ μὲ ὑπερασπισθῆτε.

Υ. Γ. Νὰ πῆς στὸν κύριον Ρενάλ ὅτι ἐδιάβασα στὴν *Revue* τὴν *Salamandra* του καὶ ὅτι πολὺ τὴν ἐπῆνεσα. Ποτὲς ἡ φιλαρέσκεια τῆς γυναίκης δὲν ὑπέστη καλύτεραν ἀνατομίαν καὶ τὸ κάμνει μὲ ὀσιν λεπτότητα καὶ ὀντομολόγος πρέπει νὰ καρφῶνῃ στὴν συλλογὴ του, ὀλοζώντανῃ καὶ σπαρταριστῇ τὴν πεταλοῦδα ποῦ φάνηκε ἀκριετὰ ἀνόητη καὶ ἄρκαε νὰ πιστῆ ! . . .

(Καὶ μετὰρκαριν Γ. καὶ Κ.).

TH. BANTZON

ἀρ' οὗ πρόκειται περὶ διαβόλου, εἰσέρχεται, λαμβάνει ἐν εἰσιτήριον καὶ λησμονῶν τὴν προτέραν ἀπόφασιν εὐρίσκειται καθήμενος ἀπέναντι τῆς σκηνῆς καὶ περιμένει νὰ ὑψωθῇ ἡ αὐλαίκα. Ἐν τῷ μεταξὺ περιεργάζεται τοὺς περὶ αὐτόν.

Βεβαίως δὲν θὰ εἴπωμεν τίποτε νέον, λέγοντες ὅτι ἡ ἑλληνικὴ σκηνὴ ἀμοίρει ἐκλεκτοῦ ἀκρατῆριου. Με τὰς λέξεις ἐκλεκτὸν ἀκρατῆριον δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως οὔτε τὴν πλουσίαν περαιοτικὴν τάξιν, οὔτε ἄλλους κατέχοντες περιθλεπτον κοινωνικὴν θέσιν. Ἐννοοῦμεν ἀνθρώπους δυνάμενους νὰ ταρπῶσι μετὰ λόγου ἐκ τοῦ θεωμένου δράματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ περιφρονῶσι τὴν ἑλληνικὴν σκηνὴν καὶ, ὁμολογοῦμεν ὅτι καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ περιφρονεῖς ἐσπᾶνίζον κατὰ τὴν γηθεσινὴν παράστασιν. Ἀπὸ τοῦ ὑπερφύου ἀντήγει ἡ κραυγὴ ἀξύτου γέροντος ἡ παρδομῶν τι, τὴν ὁποίαν ὑπεδέχετο ὁ γέλως τῶν θεατῶν ὀλοκλήρου τοῦ θεατῆρος, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν τῆς πρώτης σειρᾶς, ὥστε ἐνόμιζε τις ὅτι εὐρίσκειται μᾶλλον εἰς θεατῆρον σκοτεινῆς τινος ἐπαρχίας ἢ εἰς ἓν ἐκ τῶν καλλιτέρων θεατρῶν τῆς πρωτευούσης. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖ ὁ σεβασμὸς τοῦ μέρους καὶ τοῦ ἀτόμου, εἶναι πιστεύομεν, πολὺ μεγαλύτερος. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν αἵρεται ἡ αὐλαίκα καὶ ἡ τάξις ἀποκαθίσταται.

Τὸ δράμα καλὸν ἢ κακὸν ἐπειδὴ εἶναι ξένον ὁ ἑλλην κριτικὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἐκφέρῃ ἐπ' αὐτοῦ κρίσεις ἂν δὲν θέλῃ διὰ τοῦτο ἐπιχειροῦμεν νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα συνοπτικῶς τὸν σκελετὸν τοῦ δράματος ἐπιρροασόμενοι νὰ ἐκταθῶμεν περισσότερον ἐπὶ τῶν ἐντυπωσέων ἡμῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ὑποκριτὰς. Διότι αὐτοὶ μᾶλλον μᾶς ἐνδιαφέρουσι.

Ἡ Μαρκεσία Ἀππιάνη (μὴ μαρκεσία οἰκδ' ἴποτε) ἀπέκτησεν ἐξ ἔρωτος κόρον τὴν Ἰωαννίαν, τὴν ὁποίαν, γενομένη ἡ εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως, βρέφος διατάσσει νὰ φρονεῖσῃ ὁ ἀκόλουθος αὐτῆς Πέτρος. Ὁ Πέτρος κατὰ τὸ ἦμισυ μόνον ἐκτελεῖ τὴν παραγγελίαν τῆς κυρίας του καὶ πληγώσας μόνον τὸ βρέφος εἰς τὸν βραχίονα, τὸ ἐγκαταλίπει πρὸ θύρας τινος, ἣτις ἔτυχε νὰ εἶναι ἡ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀδαμκντοπώλου Μαρκέλλου. Ὁ Μαρκέλλος ἦτο παιδίον καὶ ἀδωθεὶς ἠρόσθη τῆς Ἰωαννίνας ἣτις ἀγνωστον διατὶ εἶναι τυφλὴ, καὶ ἀντηγαπήθη ὑπ' αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸν Μαρκέλλον τοῦτον ἠγάπησεν ἐπίσης ἡ μήτηρ τῆς Ἰωαννίνας Μαρκεσία Ἀππιάνη, ἣτις προχωρεῖ μέχρι τοῦ ἐγκαλήματος ὅπως ἀποσπάσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Μαρκέλλου διατάσσει δηλονῶντι τὸν ἀκόλουθόν της Πέτρον νὰ τὴν ἀρπάξῃ ὁ Πέτρος τὸ ἐπραξεν ἐνῶ ὁ Μαρκέλλος μετέβη εἰς τῆς Μαρκεσίας ὅπως τῷ παραδῶσῃ περιδέραιον ὅπερ τῷ εἶχε παραγγεῖλει κατὰ τινὰ ἐσπέραν καθ' ἣν ἐδίδετο παρ' αὐτῆς γορῆς καὶ φέρεῖ αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Μαρκεσίας. Ὁ Μαρκέλλος ἐπιστρέφων καὶ μὴ εὐρίσκων πλέον τὴν Ἰωαννίαν ὑποπευθεὶς τὴν Μαρκεσίαν διότι αὐτὴ προσεπάθησε προηγουμένως δι' ὑποσχέσεων νὰ τὸν

ἀποσπάσῃ τῆς Ἰωαννίνας, ἐγείρει σκάνδαλον ἐν πλήρει γορῆ εἰς τὸν ὅποιον ἦτο προσκεκλημημένος ὁ κόμης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ ὁ ἄλλως Ραούλ, πρῶτον ἐραστὴς τῆς Μαρκεσίας καὶ τῆς Ἰωαννίνας, τὸν ὅποιον ἡ Μαρκεσία γενομένη εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως κατώρθωσε μετὰ τὸν ὑποτιθέμενον φόνον τοῦ παιδίου νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν Περσίον εἰς Σενεγάλλαν. Ὁ κόμης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ παρίσταται ὡς μάγος γνωρίζων τὸ παρελθὸν τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία Διαβόλος. Ἐνῶ λοιπὸν κατὰ τὸ σκάνδαλον οἱ μὲν προσκεκλημημένοι γελῶσιν, ὁ Μαρκέλλος ἰκετεύει καὶ ἡ Μαρκεσία ἀρνείται ὅτι ἤρπαξε τὴν Ἰωαννίαν, ὁ κόμης τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τὴν διαψεύδει παραδίδων ἐκ τινος παρακειμένου δωματίου τὴν Ἰωαννίαν εἰς τὸν Μαρκέλλον. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γαμῶν τῶν τελευταίων τούτων μετὰ τὴν στέψιν ὁ κόμης ἐπιχειρῶν νὰ θεραπεύσῃ τὴν Ἰωαννίαν τῆς τυφλότητός της, ἐπειδὴ ἦτο καὶ ἱατρός, μένει μόνος μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἀποκοιμίζει. Ἀλλ' ἡ Μαρκεσία ἀντεκδικουμένη τὸν κόμητα καταγορεῖ αὐτὸν εἰς τὸν λαόν ὡς δολοφονιστὴν καὶ ἐπιτυγχάνει νὰ κλείσῃ αὐτὸν εἰς τὴν Βαστίλλην. Καθ' ἣν στιγμὴν λοιπὸν ὁ κόμης ἐπρόκειτο νὰ ἀφυπνίσῃ τὴν Ἰωαννίαν τοῦ ληθαργικοῦ τῆς ὕπνου συλλαμβάνεται διὰ τοῦ Πέτρου ὅστις θραύει τὸ σωτήριον φακίδιον, τὸ δίδον τὴν ζωὴν. Ὁ Μαρκέλλος διὰ τοῦ Πέτρου καὶ τῆς Μαρκεσίας εἰσάγεται εἰς τὴν Βαστίλλην ὅπως φρονεῖσῃ τὸν κόμητα νομιζῶν αὐτὸν ὡς δολοφονιστὴν τὴν Ἰωαννίαν ἐκεῖ δὲ μαρθάνει παρ' αὐτοῦ ὅτι αὐτὸς ὁ κόμης εἶναι καὶ πατὴρ τῆς Ἰωαννίνας. Ἐκεῖ ὁ Παπυλλὸν τὸ κωμικὸν πρόσωπον τοῦ δράματος παρουσιάζεται φέρων στρονίον ὅπως ὁ κόμης δραπετεύσῃ ὁ Πέτρος φρονεῖται, ὁ Μαρκέλλος καὶ ὁ κόμης διαφεύγουσι τῆς Βαστίλλης. Ἐργεται μόνος ὁ κόμης εἰς τῆς Μαρκεσίας ζητῶν τὴν Ἰωαννίαν ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτὴν ὡς ὢν ὁ πρῶτον ἐραστὴς της. Ἡ Μαρκεσία ἀρνείται νὰ ὑποδείξῃ ποῦ ἔχει τὴν κόρον της, ὡς μὴ γνωρίζουσα ποῦ αὐτὴ εὐρίσκειται τοῦ Πέτρου φρονεθέντος, ὅτε παρουσιάζεται ὁ Παπυλλὸν, ὁ ἐκ μηχανῆς θεός, ὅστις τὴν ὑποδεικνύει. Οὕτω ἡ Ἰωαννίνα ἀφυπνίζεται ἰαθεῖσα τῆς τυφλότητός της, ἀντιπαρίσταται πρὸς τὴν Μαρκεσίαν, ὅτε δὲ ἐκείνη, μετανουῶσα, διὰ νὰ τὴν ἀσπασθῇ λέγει ὅτι εἶναι μήτηρ της ὁ κόμης δι' ὑποβολῆς τὴν καθιστᾷ παράφροναν. Καὶ οὕτως ἐπέρχεται ἡ καταστροφὴ τοῦ δράματος ἀποθησαυρούσης τῆς Μαρκεσίας, ἐνῶ ὁ μὲν κόμης ἐπιλέγει ὅτι τὸ θεῖον ἐξεδικήθη ἡ δὲ Ἰωαννίνα ὅτι ἐσυγχώρησε.

Καὶ ἤδη ἐλθόμεν εἰς τοὺς ὑποκριτὰς. Ἡ κυρία Καρδουβίλλη, ὡραία ἀπὸ σκηνῆς, εἶναι αὐτὴ ἡ προσωποποίησις τοῦ ἀλλοῦ βρέχειν ὅταν τῇ ἀρηγηθῆται ὁ μετ' αὐτῆς συνομιλῶν κόμης τὸ παρελθὸν της ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει. Νομίζει τις ὅτι περὶ πάσης ἄλλης πρόκειται ἢ περὶ αὐτῆς τῆς ἰδίης; τὸ αὐτὸ πράττουσι καὶ οἱ παρεριστάμενοι προσκεκλημένοι καὶ οἱ κ.

Πρόβιος (διοικητής τῶν Παρισίων) Γεωργαντζής (ἰπ-
 -ότης τῆς Βατρώνης.) Θωμαΐδης (βρώνας τοῦ
 Ὀρνέστ). Καί νά διὰ νά ἐπανεέλθωμεν εἰς τήν κυρίαν
 Καρδοβίλλη, τότε ἡ σύγκρισις γίνεται καί προσέχει
 ὅταν τῆς τῶ εἴπη ὁ ὑπόβολός. Καί ἀκούοντες
 αὐτήν ἐνθουσιάζεσθε ἄκοντες πνευματώδη φίλην. ἤτις
 εἶπε πρὸς ἄλλην φίλην τῆς διὰ νά τὴν πειράξῃ ἐκ-
 τελοῦσαν ἐπὶ τοῦ κλειδοκουβάλου τεμάχιον τι τοῦ
 Βετχόθεν «—εἶναι κειρὸς νά θανατώσω;—» Ἐπιτόξ
 δὲ τοῦτου ἡ ἀπαγγελία τῆς κυρίας Καρδοβίλλη ἤγει
 ψευδῶς εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἀκουομένου καὶ ἐν γένει ἡ
 προσποίησης παρ' αὐτῇ εἶναι διόλου ἀπίθανος. Οὕτως
 ἀντιλαμβάνεται τις τὴν κυρίαν Καρδοβίλλη καθ'
 ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ δράματος καὶ μόνον περὶ τὰ
 τέλη εἰς τὴν τελευταίαν στιγμὴν καταρθώνει —ἐπὶ
 τέλους!— νά μεταδώσῃ ἡμῖν τὸ εἶδος τῆς καλλι-
 τέχνιδος ὅταν παραφρονοῦσα καθ' ὑπόβολην καὶ
 νομίζουσα ὅτι βλέπει πρὸ αὐτῆς τὸ μνημα τῆς θυ-
 γατρὸς τῆς ἐκφυλλίξει τὴν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀνθο-
 δέσμη. Ἀτυχῶς τότε μόνον χειροκροτεῖ τις ἄκων
 τὴν ἠθοποιόν.

Ὁ κύριος Τσοῦκας ὡς κόμης τοῦ Ἁγίου Γερμα-
 νοῦ ἐπιτυχῶς περισσότερον τῆς κυρίας Καρδοβί-
 λης. Ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ ἡ ἐπιτυχία δὲν εἶναι πλή-
 ρης καὶ καταστρέφει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πάθους διὰ
 τῶν συνήθων στομφωδῶν καὶ πελωρίων φωνῶν. Οἱ
 ἠθοποιοὶ μᾶς πρέπει ἐπὶ τέλους νά ἐννοήσουν ὅτι ἡ
 ἀπελπισία ἢ λύπη ἢ γοῶν, ἢ ἀγανάκτησις καὶ τὰ
 παρόμοια ἑκατέρη τοῦ δράματος ἐκφράζονται καὶ
 μεταδίδονται ὅχι μὲ γιωγάρε, ἀλλὰ διὰ τῶν πρε-
 πόντων χρωματισμῶν τῆς φωνῆς, τῶν μετρίων καὶ
 ὅχι δὸν Κισσοτικῶν χειρονομιῶν. Ἄλλως ὁ θεατῆς
 αἰσθάνεται ὅτι τὸ πρὸ αὐτοῦ παριστάμενον δράμα
 εἶναι προσποιητόν, ἐνῶ ἡ τέχνη ἀπαιτεῖ νά λησμο-
 νήσῃ ἀκριβῶς οὗτος ὅτι παρίσταται εἰς μίμησιν
 πράξεως τελείως μετ' ἠθους διδασκομένης.

Τὰ αὐτὰ ἔχομεν νά παρατηρήσωμεν καὶ διὰ τὸν
 κ. Καπυζίδην ὡς Μάρκελλον. Ἄν φυσικώτερον ἐξέ-
 φραξῆ τὴν ἀπελπισίαν του ἐπὶ τῷ ὑποτιθεμένῳ θανα-
 τῷ τῆς Ἰωαννίνας, θὰ μᾶς συνεκίνει περισσότερον.
 Συνιστῶμεν αὐτῷ νά εἶναι φειδωλότερος τῶν δα-
 κρύων καὶ τῶν ἐν τούτοις πνιγομένων φωνῶν.

Ὁ κύριος Σταματόπουλος ὡς Παυλλὸν ἐπιτυχ-
 ῶς περισσότερον ὅλων εἶναι τεχνίτης ἀληθῆς
 διὰ τὰ κωμικὰ μέρη. Οὐχ ἥττον καλλίτερον θὰ
 ἦτο νά ἐλητρήνει καὶ οὕτως καθ' ὁλοκληρίαν τὰ
 συνήθη ἀτυχῆ λογοπαίγνια διὰ τῶν ὑποίων ἢ πα-
 λαιὰ σχολῆ προσεπέθει νά μᾶς κάμη νά γελάσωμεν.
 Ἀλλὰ καὶ τούτων κάμνει σπανίαν χρῆσιν, τοῦθ' ὅπερ
 εἰρήσθω πρὸς ἐπιπόνην του, εἶναι ἐν μέγα βήμα πρὸς-
 τὴν πρόοδον.

Ὅσον ἀρροχῆ εἰς τὴν κυρίαν Πρόβιον, δὲν ἠδυνήθη-
 μεν νά σχηματίσωμεν ἀκριβῆ περὶ αὐτῆς ἰδέαν, τοῦ
 μέρους αὐτῆς ἐν τῷ χθισινῷ δράματι ὄντος ἄγαν

παθητικοῦ. Ἐπιφυλασσόμεθα νά τὸ πράξωμεν προ-
 σεχῶς.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ὁ ἀνγνωστῆς κατανοεῖ ὅτι αἱ
 ἐντυπώσεις ἡμῶν εἶναι ἥμισυ κολληκευτικαὶ ἐκ τῆς
 χθισινῆς παραστάσεως. Καὶ ἀναφερόμενός τις εἰς τὰ
 ἐν γένει, σκέπτεται τὸ αὐτὸ περὶ πάσης ἄλλης. Ἀλ-
 λά τίς πταίει; Ἄρα γε οἱ ἠθοποιοὶ; Ἄρα γε
 ἀκροατήριον; Τὸ τελευταῖον τοῦτο, καθ' ὅσον ἡμεῖς
 τοῦλάχιστον νομίζομεν. Διότι πῶς θέλετε νά ἔχωμεν
 ἠθοποιούς, ἀρ' οὐ δὲν ἔχομεν ἀκροατήριον, ἀρ' οὐ
 τοῦτο, εἰ που ὑπάρχει, προτιμᾷ νά μεταβῆ εἰς καμ-
 μίαν ἰταλικὴν ἢ γαλλικὴν σχολαζοῦσαν, μόνον καὶ
 μόνον διότι δὲν εἶναι ἰδική μας; Ὁ εὐρωπαισμός
 παρ' ἡμῖν πνίγει πᾶσαν πρόοδον. Ἀλλ' ἄς τὸ ἐν-
 νοήσουν οἱ κύριοι, ὅσοι προφραρίζονται τὴν ἀτεχνίαν
 τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ δὲν πηγαίνουν εἰς τὰ
 θέατρα μας. Δὲν θὰ ἔχομεν ποτὲ ὑποκριτὰς ἐάν δὲν
 ἀπουτήσωμεν ἀκροατήριον, καὶ κατὰ συνέπειαν ποτὲ
 δὲν θὰ ἔχομεν θέατρον.

Καὶ οὕτω λοιπὸν ὁ ξένος ὁ ἐξερχόμενος τοῦ θεά-
 τρου, ὅπως λησμονήσῃ ὅτι εἶναι ξένος μεταξὺ ξένων,
 ἐνθουσιάζει καὶ πάλιν γλυκύτερον τῆς ὥρας, ἢς διήλ-
 θε παρὰ τινι φιλικῇ οἰκογενεῖα, ἣτις εὐγενῶς πάνυ
 τὸν ἐξένισεν ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὴν εὐάρεστον
 ὁμιλίαν τῆς πρωτογονιάτικης πῆττας καὶ ἀπερ-
 χόμενος νά κοιμηθῆ, μετὰ εὐλοκιστοῦς συγκινήσεως
 ἐπέυχεται καὶ πάλιν, ἀλλὰ τὴν φρονίαν ταύτην μὲ-
 νος ἐν τῇ ὁδῷ, ἀπέναντι τῆς βαθειᾶς χειμερινῆς νυ-
 κτός, διὰ τοὺς ξενίσαντας αὐτὸν, ἀρμαθονέτων εὐ-
 δαιμόνων. Καὶ μετ' ὀλίγον κατακλίνεται ἐν τῇ
 εὐγνωμοσύνῃ τῆς καρδίας του.

A. Συμφορῆς.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Εἶναι κάτι ἄνθρωποι ποῦ λες κ' ἔδωσαν
 χωριστοχόρτι στὴν εὐγένεια καὶ στοὺς καλοὺς
 τρόπους κ' ὅταν διοῦν κανένα ἄνθρωπο μὲ
 καλοὺς τρόπους καὶ εὐγένεια παθαίνουν καὶ
 κάμουν ὅτι παθαίνει καὶ κάμνει ἐκεῖνος ποῦ
 χώρισε τὴ γυναῖκα του καὶ τὴ διῆ ἕστερα σάλ-
 λουροῦ πλευρό: ζουλεῦει πρώτα, κ' ἕστερα ἡ
 τὴ βροῖει ἢ τὴν περιγελεῖ.

Γιὰ τὰ κάμη καίεις γερὸ τοῖχο δὲν τοῦ
 γθάνουν μόρε πέτρες, χρειάζεται καὶ λάσπη.
 Θὰ πῆς πῶς οἱ Μελασοὶ μόρε μὲ πέτρες ἔ-
 κτιζαν τὰ τείχη των... μὴ τί πέτρες θεόρατες!

ΑΜΟΥΡΓΙΑΝΟΣ

Τύποις Κ. Ζεφίδου καὶ Σας, ἐν Γαλιναί.